

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) v hl.m. Praze v roce 2008

souhrnná informace o EVVO v hl. m. Praze za rok 2008; zpracováno na podkladě textu pro ročenku Praha životní prostředí 2008 a dalších dokumentů

Pozn.: následující text zachycuje stav k prosinci 2008

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2006-2007](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2005-2006](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2004-2005](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2003-2004](#)

CO JE EVVO, ZÁKLADNÍ DOKUMENTY NA CELOSTÁTNÍ A MEZINÁRODNÍ ÚROVNI

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen EVVO) je systém, který vede k osvojení znalostí, dovedností a návyků, utváření hodnotové hierarchie a životního stylu potřebných k ochraně životního prostředí ve smyslu směřování k udržitelnému rozvoji v místním i globálním měřítku. Klade důraz na přímý kontakt s přírodou a praxí, komplexnost chápání problémů, využívání nejnovějších poznatků k jejich řešení a místní specifika. EVVO je zaměřena na celou populaci, která je podle specifických cílů a prostředků dále dělena na hlavní cílové skupiny: pracovníky veřejné správy, děti a mládež, podnikatelský sektor a na širokou (laickou) veřejnost. Zvláštní důraz je kladen na EVVO dětí a mládeže, neboť v raném věku se formují celoživotní postoje a návyky.

Realizace EVVO je zakotvena v rámci platné právní úpravy [zejména **zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí**, ve znění pozdějších změn a doplňků – novelizovaný pod č. 132/2000 Sb., zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)]. EVVO obecně vychází také z dokumentů na mezinárodní úrovni (Směrnice č. 2003/4/ES ze dne 28. 1. 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice č. 90/313/EHS, Aarhuská úmluva, Agenda 21).

Meziresortní dohoda o spolupráci v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem životního prostředí z roku 2007 zavazuje tyto resorty ke společnému plnění cílů EVVO.

Základními koncepčními dokumenty na celostátní úrovni v oblasti EVVO jsou **Státní program EVVO ČR** (SP EVVO ČR, dokument schválený usnesením vlády ČR č. 1048 ze dne 23. října 2000) a **navazující akční plány** (aktuálním je **Akční plán SP EVVO v ČR na léta 2007 až 2009** (schválený usnesením vlády ČR č. 1155 ze dne 11. října 2006)). Strategickým cílem SP EVVO ČR je praktické uplatňování principů udržitelného rozvoje v celé výchovně vzdělávací struktuře společnosti. V návaznosti na uvedené koncepční dokumenty proběhla v jednotlivých krajích příprava krajských systémů a koncepcí EVVO. Problematika EVVO je zahrnuta také v dokumentech **Strategie udržitelného rozvoje ČR** (usnesení vlády ČR č. 1242 ze dne 8. prosince 2004), **Státní politika životního prostředí České republiky na období 2004 – 2010** (usnesení vlády ČR č. 235 ze dne 17. března 2004), **Akční plán zdraví a životního prostředí ČR** (usnesení vlády č. 810/1998), **Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže do roku 2007** (usnesení vlády č. 343 ze dne 7. dubna 2003) a **Národní program rozvoje vzdělávání v České republice** (Bílá kniha, usnesení vlády č. 113/2001).

V roce 2001 vydalo MŠMT **Metodický pokyn k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních** s doporučením ustavovat školní koordinátory EVVO. Novelizovaný **metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty** (EVVO) z 27. října 2008 informuje zřizovatele a ředitele škol a školských zařízení o environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě a stanoví doporučené postupy při jeho realizaci ve školách. Odborům školství, mládeže a tělovýchovy krajských úřadů, Magistrátu hl. m. Prahy, magistrátům a obecním úřadům se doporučuje vytvářet vhodné podmínky pro realizaci tohoto pokynu, a to včetně finančních.

Environmentální výchovu řeší rovněž **Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisích a kariérním systému pedagogických pracovníků**, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2005 OSN vyhlásilo **Dekádu vzdělávání pro udržitelný rozvoj** a Evropská hospodářská komise OSN (UNECE) přijala v březnu téhož roku na zasedání na vysoké úrovni ministerstev školství a životního prostředí ve Vilniusu **Strategii pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008-2015)** (schválena usnesením vlády ČR č. 851/2008) představuje pro oblast vzdělávání jeden z klíčových průřezových dokumentů, který zejména rozšiřuje zavedenou oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty o nové přístupy, témata a ekonomické a sociální souvislosti rozvoje.

Hl. m. Praha vyvíjí aktivity v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v návaznosti na celostátní koncepční dokumenty, platné právní předpisy a mezinárodní dokumenty. Téma EVVO je součástí **programového prohlášení Rady HMP na léta 2006–2010** a bylo rovněž součástí i programového prohlášení na léta 2002–2006. V roce 2002 schválila Rada hl. m. Prahy (dále Rada HMP) svým usnesením č. 1741 ze dne 22. 10. 2002 cíle a hlavní úkoly EVVO na území hl. m. Prahy v návaznosti na Státní program EVVO v ČR. V únoru roku 2005 byl schválen zásadní krajský dokument EVVO, **Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území hl. m. Prahy**. Koncepce je základním strategickým dokumentem v této oblasti do roku 2015. Pro realizaci cílů a úkolů byl v srpnu roku 2006 zpracován a Radou HMP schválen Akční plán KK EVVO kraje Hlavní město Praha na rok 2007. V únoru roku 2007 bylo zřízeno pracovní místo **Koordinátora EVVO v Praze** a v září 2007 ustavena **poradní skupina EVVO**. Poradní skupina má 15 členů a sestává se ze zástupců interesovaných skupin k EVVO. Koncem roku 2008 byl zpracován a připraven ke schválení **Akční plán KK EVVO kraje Hlavní město Praha na období 2009 – 2010**.

Pozn.:

Akční plán KK EVVO kraje Hlavní město Praha na období 2009 – 2010 byl Radou HMP schválen v březnu roku 2009.

Řadu dílčích aktivit v oblasti EVVO realizují již delší dobu jednotlivé odbory MHMP. Problematiku EVVO mají ve své působnosti zejména Odbor ochrany prostředí – OOP, Odbor školství, mládeže a tělovýchovy – SMT a Odbor informatiky – INF.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKTIVITY PRACOVÍŠŤ MHMP V ROCE 2008 V RÁMCI EVVO:

Odbor ochrany prostředí MHMP

Ve spolupráci s dalšími subjekty zajišťuje odbor přípravu informačních a osvětových materiálů a akcí s tematikou ochrany životního prostředí (se zaměřením zejména na ochranu přírody a městské zeleně, energetiku a odpadové hospodářství). V souladu s Krajskou koncepcí EVVO a Akčním plánem EVVO podporuje ekovýchovné projekty na území hl.m.Prahy rovněž v ostatních tematických oblastech.

Odbor zabezpečuje také agendu spojenou s granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy, kde jednou z tematických oblastí je také EVVO.

Vybrané aktivity v roce 2008:

Naučné stezky – proběhla kompletní rekonstrukce NS Povodím Botiče, včetně její internetové podoby na www.prazskestezky.cz, vznikla zcela nová NS Vinořský park – Satalická bažantnice, ve spolupráci se stanicí přírodovědců Domu dětí a mládeže hl.m.Prahy v Praze 5 probíhala pravidelná kontrola stavu tabulí i tras naučných stezek. Na stránkách města pokračovalo **publikování informací o pražských přírodních vodních zdrojích – studánkách** (envis.praha-mesto.cz/studanky).

Pokračovala **instalace informačních tabulí o pražských rybnících a vodních tocích**, jejich historii a současnosti, přírodních a kulturních hodnotách nejbližšího okolí (instalace u 11 rybníků). Pokračovala příprava a instalace nových **informačních tabulí do zvláště chráněných území** současně se zveřejněním informací na internetových stránkách města.; příprava dalších 5 dílů v rámci **sady informačních materiálů o lesích a lesoparcích v Praze**; probíhaly odborné exkurze do maloplošných ZCHÚ (volně přístupné, pod vedením odborného průvodce); pokračovala pastva **ovcí a koz ve zvláště chráněných územích Prahy** (akce podporující povědomí o významu biologické rozmanitosti /diverzity/ krajiny a způsobech její ochrany probíhá již devátým rokem).

Multimediální projekt Ochrana přírody a krajiny v hl. m. Praze byl umístěn a distribuován na DVD **Praha životní prostředí 7** (vyd. 5/2008, náklad 1000 ks). Oddělení OPK OOP MHMP zorganizovalo v list. 2008 **odborný seminář věnovaný problematice pražské přírody** (součást dlouhodobého cyklu přednášek určených profesionálním pracovníkům ochrany přírody městských částí hl. m. Prahy, strážím ochrany přírody a dalším zájemcům). "

Realizovány byly dále ekologicko výchovná akce pro žáky 1. tříd pražských ZŠ (březen 2008, poskytnutí informačních a propagačních materiálů týkajících se problematiky odpadového hospodářství a čistoty města, akce probíhající již pátým školním rokem, zapojeno 226 ZŠ s počtem cca 9 067 prvňáčků); **série přednášek pro učitelé pražských základních a mateřských škol** na téma „Problematika vzniku odpadů a jejich třídění“, ZŠ - duben 2008, účast 69 učitelů ze 57 základních škol, MŠ - květen 2008, účast 63 učitelů ze 57 mateřských škol); **Informační kampaň pro veřejnost v rámci oslav Dne Země na téma ochrany životního prostředí** (proběhla již pátým rokem v rámci oslav „Dne Země“, realizována na území 18 městských částí od 16.4. do 16.5.2008); **Sběrové ekologické soutěže na pražských MŠ, ZŠ a Spec. školách** (14. ročník soutěže – pod názvem „Velká cena Nestlé a Českých sběrných surovin“, počet soutěžících škol 100, realizace školní rok 2007/2008); každoroční **akce ke Dni dětí ve Stromovce**, pořádaná ve spolupráci s občanským sdružením Antioch, v roce 2008 se konala již šestým rokem. U příležitosti světového dne životního prostředí byla pro školy a veřejnost hl.m.Prahou uspořádána osvětová akce **Praha za životní prostředí** v prostorách Písecké brány. V roce 2008 zprostředkoval OOP MHMP žákům základních škol na území hl.m.Prahy **návštěvu provozů na využití a likvidaci odpadů** formou exkurzí

(celkem 225 exkurzí, kterých se zúčastnilo přes 8000 žáků ze 74 pražských škol).

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MHMP

Odbor zabezpečuje agendu spojenou s celoměstskými programy podpory vzdělávání, a celoměstskými programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy, které každoročně vyhlašuje hl. m. Praha. V rámci těchto programů byly podány a podpořeny rovněž projekty týkající se EVVO.

Odbor informatiky MHMP

Odbor zabezpečoval i v roce 2008, zejména po stránce technické, provoz informačního systému o životním prostředí v Praze (IOŽIP), zahrnujícího přípravu ročenky Praha životní prostředí, internetové aplikace pro veřejnost Atlas ŽP, PREMIS, WebGIS a webové stránky města k problematice ŽP (ENVIS). Po stránce obsahové byla správa Atlasu ŽP zajišťována Útvarem rozvoje hl. m. Prahy a správa serveru ENVIS odborem ochrany prostředí MHMP. V roce 2008 byl odborem informatiky realizován rovněž projekt ENVIS4 (Informační servis o životním prostředí ve vybraných MČ hl. m. Prahy) s využitím dotace ze strukturálních fondů EU v rámci programu JPD2. V průběhu roku 2008 byla posílena úzká spolupráce INF MHMP, OOP MHMP a ÚRM na dalším rozvoji systému IOŽIP.

Vybrané aktivity v roce 2008:

Vydání a distribuce Ročenky Praha životní prostředí 2007/Prague Environment 2007 (česko-angl. vydání, náklad 1500 ks), provoz internetových serverů pro veřejnost s odbornou gescí převážně OOP MHMP: ENVIS – Informační servis o životním prostředí v Praze (envis.praha-mesto.cz) s dílčími aplikacemi Po Praze podél potoků (envis.praha-mesto.cz/podelpotoku), Pražské studánky (envis.praha-mesto.cz/studanky) a Ekologická výchova v Praze (ekovychova.praha-mesto.cz), Atlas životního prostředí v Praze (www.premis.cz/atlaszp), ENVIS4 (Informační servis o životním prostředí ve vybraných MČ hl.m. Prahy, www.premis.cz/envis4, od června 2008) a PREMIS (Pražský ekologický a monitorovací informační systém, www.premis.cz).

Hl. m. Praha se v roce 2008 aktivně připojilo k celoevropskému projektu s názvem **EVROPSKÝ TÝDEN MOBILITY**, který se konal v září. Součástí programu byly mj. akce Den městské hromadné dopravy (den otevřených dveří, prezentace vozového parku), Den Eska (výstava o městské železnici, jízdy po Novém spojení), Den pěších a cyklistů (slavnostní otevření nové cyklostezky Velká Chuchle - Malá Chuchle), prezentace dopravních staveb (Městský a Pražský okruh), Den bez aut (dočasná živá pěší zóna Smetanovo nábřeží+Křižovnická), Pražské cyklozvonění a velká "cyklojízda". Po celý týden se bylo možné připojit k akci Na kole do práce s radním a se stejným cílem byla vydána skládačka s hlavními cykloprůjezdy do centra.

Aktivity v oblasti EVVO vyvíjí také další organizace v působnosti města, např. Botanická zahrada hl. m. Prahy, Zoologická zahrada hl. m. Prahy, Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy, Dům dětí a mládeže hl. m. Prahy, nově od ledna 2008 Středisko ekologické výchovy Lesů hl.m. Prahy. Významná část aktivit je zaměřena i na dospělou veřejnost.

Středisko ekologické výchovy Lesů hl.m. Prahy (SEV LHMP) vzniklo počátkem roku 2008 u Lesů hl.m. Prahy za podpory hl. m. Prahy. Smysl práce zaměstnanců SEV LHMP spočívá především v seznámení široké veřejnosti s lesním a vodním hospodářstvím a přírodními zákonitostmi. Věkové zaměření je od dětí v mateřských školách přes rodiny s dětmi až po seniory. Středisko zajišťuje aktivity zahrnující environmentální vzdělání, výchovu a osvětu s tematickým zaměřením na les a vodu. Z pořádaných aktivit např.: osvětové akce pro veřejnost, ekologické výukové programy pro školy, terénní exkurze pro školy, semináře pro učitele a pedagogické pracovníky, tvorba naučných materiálů a informačních letáků a tabulí, a jiné. Středisko ekologické výchovy Lesů hl.m. Prahy využívá především zázemí organizace Lesy hl.m. Prahy, a proto realizuje své aktivity po celé Praze. Přes 90 % všech aktivit se realizuje v pražské přírodě.

K základním pilířům systému EVVO na území hl. m. Prahy patří školy a školská zařízení.

Mateřské školy: Realizace environmentální výchovy v pražských mateřských školách probíhá na základě Rámcového programu pro předškolní vzdělávání, který se zaměřuje i na tuto výchovně vzdělávací oblast. Smyslem je založit u dítěte zejména elementární povědomí o okolním světě a jeho dění a vlivu člověka na životní prostředí. Některé mateřské školy mají EVVO přímo ve svém hlavním zaměření, jiné pak využívají pouze určité prvky (pozn.: Od školního roku 2004/2005 působí v areálu Ekologického centra hl. m. Prahy

Toulcův dvůr Ekologická mateřská škola Semínko). Mateřské školy zařazují do svých školních výchovně vzdělávacích programů tématické okruhy činností, které směřují k porozumění souvislostí mezi člověkem, přírodním a sociálním prostředím, ochranou životního prostředí a budováním pozitivních vztahů formou různých výtvarných nebo pracovních činností. Jsou také uskutečňovány výjezdy do škol v přírodě, návštěvy středisek ekologické výchovy na území Prahy, ekologické soutěže, sběr papíru atd. Část mateřských škol je zapojena do projektů zaměřených na EVVO (např. do projektu „MRKVIČKA“ – Síť pedagogů mateřských škol se zájmem o ekologickou výchovu), resp. projektů EVVO blízkých (např. „Zdravá mateřská škola“).

Základní školy: Od roku 2007 je uváděn do školní praxe schválený Rámcový vzdělávací program pro základní školy, ve kterém je EV věnována značná pozornost. Školy si podle tohoto dokumentu vytvářejí své vlastní školní vzdělávací programy (ŠVP), jejichž nedílnou součástí má být EV, a to jednak jako součást jednotlivých vzdělávacích oblastí a oborů (předmětů), jednak ve formě průřezového tématu věnovaného environmentální výchově, které je možno řešit jak v součinnosti jednotlivých předmětů, tak i prostřednictvím projektů zaměřených k vytypovaným oblastem problematiky EV a s důrazem na rozvíjení integrovaného pohledu na skutečnost. Neopomíjí se ani spolupráce škol s mimoškolním prostředím, především se zdůrazňují přímé kontakty s okolním prostředím. Jedním z úkolů školních koordinátorů EVVO je rovněž zpracování školních programů ekologické výchovy.

V říjnu roku 2008 vydalo MŠMT upravený Metodický pokyn, který, informuje a ředitele škol a školských zařízení o EVVO, stanoví doporučené postupy při jeho realizaci ve školách, a mimo jiné také vymezuje také roli a kompetence koordinátora EVVO na školách.

Téměř polovina pražských základních škol je zapojena do dlouhodobých programů a projektů (mezinárodních či celostátních) zaměřených na EVVO (projekt M.R.K.E.V. - SSEV Pavučina, programy GLOBE a EKOŠKOLA - Sdružení TEREZA, projekt Za NATUROU na túru - REC ČR, projekt EKOGRAMOTNOST – Klub ekologické výchovy /KEV/ aj.), příp. EVVO blízkých (projekt Zdravá škola koordinovaný SZÚ) nebo je členy Klubu ekologické výchovy (KEV). Školy využívají také ekologické výukové programy nabízené středisky ekologické výchovy (Sdružení TEREZA, Ekocentrum Podhoubí, Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr aj.) a žáci několika pražských ZŠ se zúčastnili celostátní Žákovské ekologické konference pořádané KEV.

Střední školy: Na gymnáziích bývá vzdělávací obsah EVVO realizován v řadě předmětů a je částečně uplatňován i ve středním odborném vzdělávání. Kvalita a intenzita EVVO závisí především na přístupech vedení škol a pedagogů k této problematice. Celkové zlepšení situace v této oblasti se předpokládá v souvislosti s realizací rámcových vzdělávacích programů pro střední školy, které byly v tomto roce již schváleny pro gymnázia a pro většinu oborů středního odborného školství a které podobně jako v oblasti základních škol vyžadují, aby se EV stala nedílnou součástí školních vzdělávacích programů (ŠVP).

Část pražských středních škol se účastní dlouhodobých programů a projektů Sdružení TEREZA se zaměřením na EVVO. Např. programy GLOBE (6 škol), Ekoškola (5 škol) a projekty Krajina za školou (3 školy), Tři kroky k aktivnímu vyučování (2 školy). V roce 2008 proběhly na pražských středních školách ekologické olympiády organizované ČSOP – Sdružením mladých ochránců přírody a také VI.středoškolská ekologická konference organizovaná Klubem ekologické výchovy.

Pedagogové všech škol mají možnost účastnit se odborných seminářů a kurzů pořádaných pro školní koordinátory, specializačního studia pro školní koordinátory EVVO a dalších akcí pořádaných různými organizacemi a institucemi, např: středisky ekologické výchovy (Sdružení Tereza, Ekocentrum Podhoubí, SEV Toulcův dvůr, ...), Klubem ekologické výchovy, Národním institutem dalšího vzdělávání, a dalšími.

Pro účely dalšího vzdělávání pedagogů a předávání aktuálních informací, metodiky výchovy a vzdělávání aj. existují v Praze rozličné sítě pedagogů v oblasti EVVO. Pro učitele MŠ to je síť Mrkvička, pro učitele ZŠ a SŠ pak síť M.R.K.E.V. a v rámci Klubu ekologické výchovy krajská skupina koordinátorů EVVO.

Funkce školního koordinátora EVVO je zatím ustavena pouze na některých základních a středních školách v Praze (část z nich již prošla kvalifikačním specializačním studiem EVVO).

REALIZACE PROSTŘEDNICTVÍM DALŠÍCH ORGANIZACÍ

Vysoké školy:

Praha je důležitým centrem také pro oblast terciárního vzdělávání. Na jejím území v současné době působí přibližně 26 vysokých škol nejruznějšího zaměření a profilace studentů. Téměř všechny vysoké školy již přešly nebo postupně přecházejí na strukturované

stupňové studium: bakalářské, magisterské a doktorské.

Na problematiku životního prostředí jsou zaměřeny školy vzdělávající odborníky nejrůznějších oborů – přírodovědných, lesnických, zemědělských, i technických. V poslední době je to i oblast společenskovedních oborů, která se též zaměřuje na problematiku životního prostředí. Vzdělávání odborníků zaměřených k problematice životního prostředí a udržitelného rozvoje se účastní v různém rozsahu a s různým zaměřením většina vysokých škol. Jako příklad specializovaných vysokoškolských pracovišť na problematiku životního prostředí a udržitelného rozvoje je možné uvést Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy nebo Ústav životního prostředí na Přírodovědecké fakultě UK. Také Česká zemědělská univerzita se profiluje jako instituce, jejíž některé fakulty se zaměřují na environmentalistiku nebo problematiku životního prostředí. Pozadu nezůstávají ani technické a další obory. Podrobné informace lze nalézt na webových stránkách jednotlivých vysokých škol.

Problematice ochrany životního prostředí, udržitelného rozvoje a EVVO se v rámci přípravy pedagogických pracovníků věnují v různém rozsahu fakulty připravující učitele, a to nejen Pedagogická fakulta UK, jejíž stěžejní profilací je vzdělávání učitelů všech stupňů a typů, ale také další fakulty jako např. Přírodovědecká, Filosofická či Matematicko fyzikální. Dokonce i Fakulta tělesné výchovy a sportu má ve svých studijních plánech kurzy směřující ke zvyšování povědomí budoucích učitelů o problematice životního prostředí. Při Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy pracuje Středisko výchovy pro udržitelný rozvoj (SVUR), které se orientuje na interdisciplinární přípravu učitelů, na propojení přírodovědné a společenskovední složky. V současné době činnost SVUR spočívá v tvorbě a implementaci kurzů integrované povahy zaměřených především na problematiku udržitelného rozvoje do studijních plánů.

Na území hl. m. Prahy působí také řada výzkumných a odborných institucí resortu MŠMT s celostátní působností. Jako příklad lze uvést Národní institut dalšího vzdělávání, Institut dětí a mládeže MŠMT či resortní výzkumné ústavy jakými jsou Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Národní ústav odborného vzdělávání v Praze, řešitelé evropských projektů mimo jiné zaměřených také na reformu vzdělávání na základních a středních školách.

Aktivity nestátních neziskových organizací (NNO):

Významná část aktivit v oblasti EVVO se zaměřením na veřejnost, děti a mládež je realizována nestátními neziskovými organizacemi. V Praze působí přibližně 26 celostátních nebo místních organizací, zabývajících se EVVO dětí a mládeže buď jako hlavním předmětem své činnosti, nebo jako jednou z aktivit. Zvláštní skupinu významnou pro EVVO v Praze tvoří mezi NNO střediska ekologické výchovy a ekocentra. V Praze funguje několik profesionálních specializovaných organizací pro EVVO – členové celorepublikového sdružení SSEV Pavučina (Sdružení TEREZA, Ekocentrum Podhoubí, Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr a občanské sdružení Ekodomov), ekocentra ČSOP (Sdružení Mladých ochránců přírody a jeho Centrum pro děti a mládež a další akreditovaná ekocentra ČSOP) a také celostátní profesní občanské sdružení škol a pedagogů Klub ekologické výchovy (KEV).

Vybrané aktivity v Praze v roce 2008

(organizace v abecedním pořadí):

Ekocentrum Podhoubí

Občanské sdružení nabízí základním a středním školám z Prahy ekologické výukové programy na 29 zajímavých a aktuálních témat a rovněž semináře pro učitele, kde mohou získat praktické dovednosti a inspiraci pro realizaci environmentální výchovy na své škole. V roce 2008 prošlo výukovými programy více než 2659 žáků a studentů, semináře navštívilo 123 pedagogů a pedagogických pracovníků.

- Osvětové akce pro veřejnost a školy, tzv. „ekodny“ (Den Země ve spolupráci s MČ Praha 12 a ZŠ Chmelnice, Den Stromů ve spolupráci se Sdružením TEREZA a MČ Praha 13);
- Ekologické výukové programy pro ZŠ a SŠ v Praze a okolí (138 programů pro 2659 účastníků);
- Cyklus seminářů pro pedagogy a pedagogické pracovníky „Interaktivní metody v environmentální výchově“, „Ekopsychologie“;
- Partneři Sdružení TEREZA v projektech „Tři kroky k aktivnímu vyučování“ a „Krajina za školou“ zaměřených na podporu zavádění aktivizačních a inovativních metod ve školním vyučování;
- Přírodovědný oddíl „Čmelotrysků“ pro žáky 1. stupně ZŠ;
- Výuka kurzu environmentální výchovy na ZŠ Chmelnice pro 9.třídou pod garancí školního koordinátora EVVO.

Klub ekologické výchovy o.s. (KEV) je celostátní profesní občanské sdružení škol a pedagogů, jehož převážná část aktivit je zaměřena na vzdělávání pedagogů směřující k odbornému a metodickému zvyšování připravenosti pedagogů pro EVVO a na organizaci

akcí pro školní děti a mládež. V posledních několika letech se stávají významnou cílovou skupinou také koordinátoři EVVO a vedení škol (ředitelé a jejich zástupci), kdy jsou realizovány kurzy zaměřené na oblast environmentálního managementu výchovných zařízení.

- Odborné a metodické zvyšování připravenosti pedagogů pro EVVO – organizace specializačního studia pro školní koordinátory EVVO akreditované MŠMT; v roce 2007 studium absolvovalo 26 pedagogů z Prahy; v roce 2008 zahájilo v Praze studium 15 koordinátorů EVVO, z toho 5 z Prahy. Studium je realizováno ve spolupráci s výzkumnými ústavu širokého spektra resortů, vysokými školami i pedagogy a řediteli z pražských škol.
- Nabídky vzdělávacích kurzů (seminářů, přednášek, exkurzí, workshopů) pro pedagogické pracovníky z pražských škol. s akreditací MŠMT (18 kurzů).
- Organizace celostátních akcí pro školní děti a mládež 2008 – 11. ročník výtvarné a 6. ročník literární soutěže ve spolupráci s Českou komisí UNESCO a Zeleným křížem na téma „Planeta Země mění svoji tvář“. Akce se uskutečnila k vyhlášenému Mezinárodnímu roku planety Země. Z celkového počtu 290 zapojených škol z celé republiky bylo i 21 škol pražských.
- Ekologické žákovské konference: 5. ročník Středoškolské ekologické konference, 3. ročník Žákovské ekologické konference. Konferencí se zúčastnilo 145 žáků a pedagogů ze základních a středních škol, z toho 28 z pražských škol. Dvě práce postoupily do mezinárodní soutěže, která se konala v Liptovském Hrádku (Slovensko).

V roce 2008 na základě komplexního hodnocení celoročních aktivit získalo 7 pražských škol, členů KEV, titul Škola udržitelného rozvoje na období 2009 – 2011.

Kolektivními členy KEV v Praze je v současnosti 41 základních a středních škol. Dále pak Národní ústav odborného vzdělávání a Institut vzdělávání a poradenství ČZU a dalších 21 členů individuálních, převážně pedagogů včetně vysokoškolských.

Jako výstup systémového projektu MHMP, jehož partnery byl KEV, o.s. a Pedagogická fakulta UK v Praze vznikla na území Prahy Krajská skupina KEV, jejímž úkolem je předávání aktuálních informací koordinátorům EVVO, kteří ukončili v rámci projektu specializační studium a realizovat jejich setkávání a výměnu zkušeností.

Sdružení TEREZA

Vizí Sdružení TEREZA je společnost, ve které lidé mají rádi přírodu a místo, kde žijí, rozumí životnímu prostředí a jednájí v souladu s udržitelným rozvojem. Posláním je vzdělávat děti, které takovou společnost budou vytvářet.

Od roku 1990 vytváří TEREZA vzdělávací programy a materiály, které s využitím metod aktivního učení napomáhají učitelům s realizací environmentální výchovy na základních a středních školách.

- Organizace mezinárodních dlouhodobých programů v ČR: Ekoškola (v Praze 37 škol), GLOBE (v Praze 12 škol), Les ve škole – škola v lese (v Praze 17 škol). Programů se zúčastnilo přes 50 000 žáků v ČR, z toho přes 10 000 v Praze. **Další 3 pražské školy (ZŠ a MŠ J.A.Komenského, Praha 6; ZŠ Chmelnice, Praha 3, K Lučinám 18/2500 a ZŠ Praha 9 - Kyje, Šimanovská 16) získaly mezinárodní titul Ekoškola.**
- Organizace projektů v Praze: Krajina za školou (10 škol), Tři kroky k aktivnímu vyučování (20 škol); Ve třídě je užovka – udržitelný život v praxi (9 škol). Projektů se zúčastnilo přes 3000 žáků. Z žákovských fotodvojic zachycujících proměnu naší metropole byla uspořádána výstava na Novoměstské radnici a vydána kniha Krajina za školou.
- Vedení ekologických výukových programů pro školy z Prahy a okolí: přes 260 převážně tříhodinových programů pro více než 5300 žáků.
- Vzdělávací akce pro učitele: 95 seminářů pro 1650 učitelů z celé ČR. V září 2008 odstartovalo 250 hodinové specializační studium školních koordinátorů EVVO pro 25 pražských učitelů.
- Tvorba výukových materiálů: v roce 2008 vydání 23 výukových, inspiračních nebo metodických materiálů k environmentální výchově.

Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr

Historické prostory a osmihektarový přírodní areál hostivařské usedlosti Toulcův dvůr, který je v majetku Magistrátu hl. m. Prahy, spravuje a naplňuje rozmanitou činností sdružení neziskových organizací. Jejich cílem je prožitkem vychovávat všechny věkové skupiny obyvatel Prahy k šetrnému vztahu k našemu životnímu prostředí.

- osvětové akce pro veřejnost, dílničky, vycházky – celkem cca 21.500 návštěvníků (Den Země, 15. Biojarmark a Dožínkové slavnosti a mnohé další),
- ekologické výukové programy pro ZŠ, MŠ a SŠ z Prahy a okolí (více než 780 výukových programů pro cca 13000 dětí),
- semináře pro pedagogické pracovníky,
- Pražská konference o ekologické výchově – 8. ročník ekopedagogické konference: Pražská M.R.K.E.V. - Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy, - 2. ročník Pražské MRKVIČKY pro učitele MŠ.
- Zájmové kroužky, Matefský klub a mnoho dalších aktivit.

Školami a jinými organizacemi z Prahy jsou využívány i služby některých středisek a organizací zaměřených na EVVO sídlících mimo Prahu (např. SEV Chaloupky, SEVER, Dřípatka aj.). Významné aktivity se zaměřením na osvětu veřejnosti vyvíjely např. Zelený kruh (Informační centrum pro veřejnost/Ekolinka, kampaň Hra o Zemi aj.) a sdružení ARNIKA. EVVO tvoří důležitou součást náplně a zaměření České společnosti ornitologické (ČSO) sídlící na v Praze 5 na Smíchově.

K mimoškolní EVVO dětí, mládeže i dospělé veřejnosti významně přispívají i správy chráněných krajinných oblastí v okolí Prahy (SCHKO Český kras, SCHKO Kokořínsko, SCHKO Křivoklátsko).

Více informací o aktivitách NNO v Praze lze nalézt na webových stránkách jednotlivých organizací.

FINANCOVÁNÍ EVVO V HL. M. PRAZE

Tab. 1 Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (agendu zabezpečuje OOP MHMP)

Rok	Počet podaných projektů celkem	Počet přijatých projektů celkem / počet přijatých projektů v oblasti EVVO	Přidělené prostředky – celkem / přidělené prostředky – projekty v oblasti EVVO [Kč]
2003	145	74 / 34	7 495 100 / 2 916 100
2004	138	78 / 41	8 626 000 / 4 652 000
2005	116	83 / 40	9 740 000 / 5 118 000
2006	123	78 / 41	9 500 000 / 5 390 000
2007	130	93 / 47	10 000 000 / 5 782 000
2008	119	73 / 54	7 328 900 / 5 828 900

Pozn.:

Rozlenní projekt na projekty v oblasti EVVO a ostatní je orientaní.

Zdroj: OOP MHMP

Tab. 2 Celoměstské programy podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy (agendu zabezpečuje SMT MHMP)

Rok	Počet přijatých projektů v oblasti EVVO	Přidělené prostředky na projekty v oblasti EVVO [Kč]
2003	3	234 250
2004	3	296 400
2005	1	500 000
2006	2	616 000
2007	2	124 900
2008	3	196 500

Pozn.:

V rámci Celoměstských program podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy byly v roce 2008 podpoeny 2 projekty související s EVVO (přidělená částka 32 tis. Kč).

Zdroj: SMT MHMP

Poznámka:

Z rozpočtu hlavního města Prahy určeného na realizaci Akčního plánu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Praze pro rok 2008 byly financovány zakázky zadávané OOP MHMP v objemu 5 692 951 Kč. Část projektů v oblasti EVVO realizovaných na území hl. m. Prahy byla financována i spolufinancována také z dalších zdrojů (grantové programy jednotlivých M, výběrové řízení MŽP na podporu projektů předložených občanskými sdruženími a obecně prospěšnými společnostmi, grantové programy nadací, finanční dary firem a jednotlivců, projekt UNESCO aj.).